

Ποθητή Χαντζαρούλα

Τα παιδιά θυμούνται το Ολοκαύτωμα

Μαρτυρία, Ιστοριογραφία, Μνήμη

ΠΛΕΘΡΟΝ

ΠΟΘΗΤΗ ΧΑΝΤΖΑΡΟΥΛΑ

Τα παιδιά θυμούνται το Ολοκαύτωμα

Μαρτυρία, Ιστοριογραφία, Μνήμη

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΛΕΘΡΟΝ | προφορική ιστορία Νέες Εκδόσεις 2023

Πώς επέζησαν τα παιδιά, πώς βίωσαν το Ολοκαύτωμα και ποια θέση έχουν οι δικές τους μνήμες στην εποχή του ψηφιακού αρχείου και της ανάδυσης μιας παγκόσμιας μνήμης του Ολοκαυτώματος;

Η παρούσα μελέτη συγκροτεί μια γενεαλογία της μνημονικής κουλτούρας στην Ελλάδα, γραπτής και

προφορικής, τοποθετώντας τις μαρτυρίες των παιδιών που επέζησαν του Ολοκαυτώματος στο πλαίσιο του εκάστοτε πολιτικού λόγου και της δημόσιας μνήμης την επαύριο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.

Χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία της Προφορικής Ιστορίας, η έρευνα αμφισβητεί κοινούς τόπους αναφορικά με τη μνήμη της γενοκτονίας, αναδεικνύοντας τη σημασία της παιδικής ηλικίας, της γενιάς και του χώρου για τη συγγραφή της ιστορίας του Ολοκαυτώματος στην Ελλάδα.

Οι μαρτυρίες των κρυμμένων παιδιών και των επιζώντων των στρατοπέδων συγκέντρωσης φωτίζουν ζητήματα που στοίχειωναν τις μεταπολεμικές προσπάθειες ανασυγκρότησης των εβραϊκών κοινοτήτων, καθώς σχετίζονταν με το πώς εξελίχθηκε η γενοκτονία στην Ελλάδα και τον ανερχόμενο αντισημιτισμό της μεταπολεμικής Ελλάδας. Όροι, όπως το «φάντασμα» και το «στοίχειωμα», η «διαγενεακή μετάδοση της μνήμης» και η «μεταμνήμη» χρησιμοποιούνται για να γίνει κατανοητό πώς οι τραυματικές εμπειρίες κατοικούν τις ψυχές των επιζώντων και συγκροτούν τη συλλογική μνήμη και ταυτότητα.

Εκτός από τις ερευνήτριες και τους ερευνητές της ιστορίας της παιδικής ηλικίας, της Προφορικής Ιστορίας, της μνήμης και του Ολοκαυτώματος, το βιβλίο αφορά και το ευρύτερο κοινό που ενδιαφέρεται να κατανοήσει τις δύσκολες σελίδες της ιστορίας του 20ού αιώνα.

«Αν φύγει αυτή η γενιά που έζησε αυτό το πράγμα, αν τώρα αμφισβητούνε –που στο κάτω κάτω είναι πρόσφατο, ακόμα ζούνε πάρα πολλοί, έχουμε πολύ σοβαρές μαρτυρίες-, σε εκατό χρόνια, λέγε λέγε, ρίξε λίγο λάσπη, δεν θα μείνει τίποτα» (Απόσπασμα συνέντευξης με τη Ρίνα Ρέβαχ (Μπαρζιλάι), γεννημένη στη Θεσσαλονίκη το 1939.

Συνέντευξη στη Ρένα Μόλχο, 18 Ιανουαρίου 1998).

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες
Συνομογραφίες

Πρόλογος

Εισαγωγή

1. Μνήμη και αρχείο: Οι πολιτικές της δημιουργίας αρχειακού υλικού για το Ολοκαύτωμα
2. Ο πόλεμος παίρνει σάρκα και οστά
3. Διαδρομές διαφυγής του πληθυσμού της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας από τον γερμανικό διωγμό
4. Κρυμμένα παιδιά στον Βόλο: Διαδρομές και ταυτότητες
5. Ζωή και μνήμη των στρατοπέδων συγκέντρωσης: Η εμπειρία του Μπέργκεν-Μπέλσεν
6. Οι απαρχές μιας άγνωστης εποχής: Ο ρόλος του αντισημιτισμού στη συγκρότηση των μεταπολεμικών ταυτοτήτων
7. Φτιάχνοντας ξανά το νόημα της ζωής *entre mozotros*: Η μεταπολεμική ανασυγκρότηση των εβραϊκών κοινοτήτων
8. Οικογενειακές κληρονομίες: Μνήμη, μεταμνήμη και διαγενεακό στοίχειωμα

Επίλογος: Η κληρονομιά του Ολοκαυτώματος και πέρα απ' αυτή

Κατάλογος συνεντεύξεων

Βιβλιογραφία